

A photograph of three children playing outdoors. They are reaching up with their hands, and many bubbles are floating around them. The children are smiling and appear to be having fun. The background is a soft-focus outdoor setting with trees and sunlight.

PARTNERSKAB OM

BØRNENE FØRST

PRAKSISEKSEMPLER PÅ KOMMUNERNES
INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE

November 2023

Udgivet af
Social- og Boligstyrelsen for Partnerskab om Børnene Først

Social- og Boligstyrelsen
Edisonvej 1, 5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
www.sbst.dk

Download eller se rapporten på www.sbst.dk

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

ISBN: 978-87-94445-15-3

Indhold udarbejdet af OXFORD RESEARCH

OXFORD
RESEARCH

Indhold

Indledning.....	3
I Aalborg Kommune har et fælles børnesyn medført øget inddragelse af børn og unge på tværs af kommunen	4
I Roskilde Kommune har et kontinuerligt fokus på barnets perspektiv styrket de organisatoriske rammer for god børneinddragelse	6
I Middelfart Kommune sikrer børnebrevet, at børn og unge bliver inviteret frem for indkaldt til samtale.....	8
I Aarhus Kommune sikrer et særskilt fokus på relationen barnets perspektiv i sagsbehandlingen	10
I Herlev Kommune har samtaleværktøjet Talking Mats styrket børn og unges mulighed for at udtrykke sig	12
I Favrskov Kommune oplever børn og unge i højere grad at blive set, hørt og forstået gennem inddragende netværksmøder.....	14
I Svendborg Kommune skal øget inddragelse af børn og forældre sikre det rette anbringelsessted til børn og unge	16
Find mere viden her	18

Indledning

I forbindelse med vedtagelsen af barnets lov har Partnerskab om Børnene Først udviklet syv anbefalinger til, hvordan man kan opnå en reel inddragelse af børn og unge i deres egen sag.

Mange kommuner i Danmark arbejder allerede med at styrke inddragelsen af børn og unge i forhold, der vedrører deres liv. I dette katalog finder I syv eksempler på nuværende praksis om god børneinddragelse. Formålet med eksemplerne er at give konkret inspiration til, hvordan I kan omsætte anbefalingerne til praksis. Der er ét eksempel for hver anbefaling.

Nogle eksempler omhandler konkrete metoder, mens andre beskriver længerevarende kulturændringer i kommunen. Det er ikke tanken, at eksemplerne kan overføres en til en, men at I kan blive inspireret til, hvordan I kan arbejde med at inddrage børn og unge i jeres kommune.

Hvert eksempel beskriver baggrunden for, hvorfor kommunen har indført praksis, og hvilket udbytte den har opnået. Derudover beskrives metoden eller den organisatoriske forandring med henblik på at inspirere andre kommuner til, hvordan anbefalingen kan se ud i praksis.

Praksiseksemplerne er udarbejdet af Oxford Research, som sammen med Partnerskab om Børnene Først har udvalgt de eksempler, der bedst illustrerer hensigten med partnerskabets anbefalinger. Tak til alle, der har medvirket i tilblivelsen af praksiseksemplerne.

Rigtig god fornøjelse med at omsætte barnets lov og sikre, at børn og unge får de bedste muligheder for at blive aktører i egen sag.

Partnerskab om Børnene Først

I forbindelse med Børnene Først og barnets lov er der nedsat et partnerskab om Børnene Først. Partnerskabets opgave er bl.a. at inspirere og give anbefalinger til, hvordan I kan arbejde med kvalitet i sagsbehandlingen med afsæt i intentionerne i barnets lov.

Partnerskab om Børnene Først består af repræsentanter fra følgende organisationer:

Kommunernes Landsforening (KL), Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Danske Professionshøjskoler, Kommunale Velfærdschefer, De Anbragtes Villkår (DAV), ForældreLANDSforeningen (FBU), Dansk Socialrådgiverforening (DS), Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Danske Handicaporganisationer (DH) og Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

I Aalborg Kommune har et fælles børnesyn medført øget inddragelse af børn og unge på tværs af kommunen

Aalborg Kommune har arbejdet strategisk og målrettet med organisationens børnesyn og mindset de seneste år. Børnesynet gælder i dag på tværs af alle kommunens forvaltninger og betyder, at børn og unge i Aalborg Kommune altid skal inddrages og høres om forhold, der vedrører deres liv.

Anbefaling: Et fælles børnesyn på tværs af det samlede børne- og ungeområde i kommunen.

Case: Udvikling af et fælles børnesyn på tværs af kommunen.

Kommune: Aalborg Kommune.

Aalborg Kommune blev i efteråret 2022 certificeret som en Børnevenlig Kommune af UNICEF Danmark.

Arbejdet med certificeringen er foregået over en treårig periode, og en stor del har handlet om organisationens mindset og børnesyn. Børnesynet er det perspektiv, som kommunen har på børn og unge og deres rolle og deltagelse i samfundet. Børnesynet har derfor haft en afgørende betydning for arbejdet med at blive en Børnevenlig Kommune. Men arbejdet er langt fra slut. Det skyldes bl.a., at Aalborg Kommune ikke blot ønsker at blive en certificeret kommune, men også ønsker at skabe en reel forandring i måden, de arbejder med og inddrager børn og unge på tværs af hele kommunen.

"Man kan godt tænke, at nu kommer der noget helt nyt, og vi skal gøre noget helt andet. Sådan er det ikke. Børnevenlig Kommune er en måde at tænke på. Et mindset og et børnesyn, som vi skal have til at leve ind i alle mulige forskellige kroge og afkroge af vores kommune. [...] Det handler om måden, vi ser børn og unge på, som nogen, der alle er værdige og kan bidrage med noget. At alle børn ved bedst, hvordan det er at være dem."

(Projektleder, Børnevenlig Kommune, Aalborg Kommune)

Arbejdet med udbredelsen af et nyt børne- og ungesyn til hele kommunen har været omfattende og har krævet vedvarende fokus og politisk opbakning samt vilje på øverste ledelsesniveau. Arbejdet har krævet en skarp organisering med en central kommunal projektleder og ambassadører for det nye børnesyn i alle kommunens forvaltninger. Herudover er der gennemført opkvalificeringskurser, udmøntet nye politikker og strategier samt udviklet en model for børneinddragelse.

Børnevenlig Kommune

Programmet Børnevenlig By og Kommune er et globalt UNICEF-program, der arbejder for at styrke børns rettigheder, jf. FN's Børnekonvention. Programmet lægger særlig vægt på:

- Udbredelse af kendskabet til rettigheder.
- Meningsfuld og inkluderende børneinddragelse.
- Bekæmpelse af diskrimination og øget tilgængelighed i politikker og handlinger i kommunen.

Gennem programmet får byer og kommuner bl.a. skræddersyet støtte og hjælp til at gennemføre en situationsanalyse af børn og unges rettigheder og behov i kommunen samt udvikle og implementere en handlingsplan.

Projektlederen for Børnevenlig Kommune i Aalborg fortæller, at de specifikt har arbejdet med et rettighedsbaseret børnesyn. Arbejdet har handlet om at udbrede viden om og et fælles sprog for børn og unges rettigheder. Det nye børnesyn betyder, at både kommunens voksne og børn skal kende til børnenes rettigheder. Herudover skal børnene vide, at alle børn, uanset baggrund og forskellighed, har de samme rettigheder. I den nye Børne- og Ungepolitik beskrives børnesynet, og der lægges bl.a. vægt på, at børn og unge i kommunen har en betydningsfuld stemme og bliver mødt af voksne, der lytter og skaber rum for medbestemmelse.

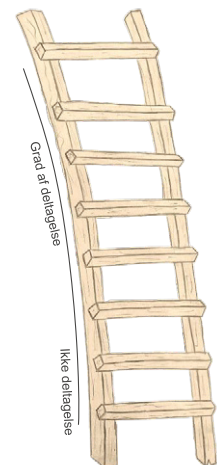
I tråd hermed har børn og unge i kommunen løbende været tæt inddraget i udviklingen af det nye børnesyn og den nye Børne- og Ungepolitik. Dette fremgår klart og tydeligt af politikkens, hvor flere udtalelser fra børn og unge står uredigeret i deres egen ret. I tråd hermed er hele processen omkring arbejdet med en Børnevenlig Kommune sket i tæt samarbejde med kommunens ungebyråd, fælleselevråd samt øvrige børn og unge i kommunen.

Tværgående organisering og strategisk forandring

Aalborg Kommune har undervejs i arbejdet med at blive en Børnevenlig Kommune udviklet en stærk tværsektoriel projektorganisering. Formålet bag organiseringen er, at arbejdet med det nye børnesyn og mindset får indflydelse på samtlige forvaltninger i kommunen. Projektorganiseringen består både af en tværsektoriel styregruppe og en tværsektoriel arbejdsgruppe. Den lokale projektleder og Ungebyrådet er repræsenteret i begge udvalg. Herudover består den tværsektorielle arbejdsgruppe af ambassadører for det nye børnesyn fra kommunens syv forvaltninger. Den tværgående organisering er blevet fremhævet som forbilledlig af UNICEF Danmark, og projektlederen lægger vægt på, at organiseringen har været afgørende for at gøre børns rettigheder til et fælles anliggende og sikre udbredelse af det nye børnesyn og et fælles sprog i hele kommunen.

“Vi sad med helt fra starten i pilotfasen, da man stadig arbejdede med, hvad Børnevenlig Kommune er, og hvordan det skulle se ud her hos os. [...] Det er altid vigtigt at se og høre børn og unge i kommunen på alle arenaer både i fritidslivet, i skolen, i forhold til transporten. At høre dem på alle områder.”

(Repræsentanter for Aalborg Ungebyråd 2022/2023)

Harts Deltagelsesstige

8. Børn- og ungeinitiativ – Voksne involveres Børn og unge tager initiativ, starter projekter og inviterer og involverer voksne.	Grad af deltagelse
7. Børn- og ungeinitiativ – Børn og unge styrer det selv Børn og unge tager initiativ og har beslutningskompetence. Voksne står til rådighed.	
6. Vokseninitiativ – medbestemmende deltagelse Børn får medindflydelse på voksen-initiativer.	
5. Konsulteret og informeret Børn involveres i omfattende grad i et projekt, som de voksne står for.	
4. Udpeget og informeret Voksne inviterer børn og unge til at medvirke i en bestemt anledning. De informeres om hvorfor og på hvilke præmisser, hvorefter børn og unge selv beslutter, om de vil være med.	Ikke deltagelse
3. Symbolisk deltagelse Børn får tilsyneladende lov til at komme til orde, men formålet er dybest set at underbygge de voksnes børnevenlige image – ikke at fremme børns egne interesser.	
2. Dekoration Børn og unge deltager som pynt, men forstår ikke, hvad det drejer sig om.	
1. Manipulation Børn og unge siger og gør det, som de voksne foreslår eller fortæller dem.	

Kilde: Aalborg Kommune

Udover konkrete tiltag og initiativer har Aalborg kommune arbejdet med implementeringen af børnesynet gennem strategiske forandringer som den nye Børne- og Ungepolitik og en model for børneinddragelse. Modellen for børneinddragelse udbredes på tværs af de syv forvaltninger og gælder således både inddragelsen af børn og unge i egen sag og den løbende involvering, inddragelse og samskabelse på andre områder. Modellen for børneinddragelse lægger først og fremmest vægt på, *hvornår* og *hvorfor* børn og unge skal inddrages.

Det er her vigtigt, at de voksne gør sig overvejelser om, hvad de vil have ud af inddragelsen, både i forhold til hvad de kan love børnene og de unge og for at planlægge og facilitere en god

proces. Her anvendes Roger Harts deltagelsesstige til at være undersøgende på, hvordan inddragelsen kan tilrettelægges og faciliteres, så barnet støttes til reel inddragelse. Deltagelsesstigen definerer otte forskellige grader af deltagelse, og graden af deltagelse øges, jo højere man kommer op på stigen.

Ud over Harts deltagelsesstige har Aalborg Kommunes model for børneinddragelse også fokus på formen og tilgangen til inddragelsen gennem brug af Laura Landys model for børneinddragelse. Lundys model lægger vægt på, hvordan vi sikrer, at alle børn og unge kan udtrykke sig og føler sig trygge. Her er et selvstændigt fokus på, at børnenes meninger skal tildeles betydning, behandles med respekt og tages alvorligt.

Inspiration

- Arbejdet med at udbrede og implementere et nyt organisatorisk børnesyn kræver politisk opbakning.
- Det tager lang tid at ændre en kultur og et mindset i en kommune. Arbejdet med et nyt børne- og ungesyn vil derfor tage tid og kræver vedvarende fokus.
- Gennem en tværsektoriel projektorganisering kan kommuner sikre sig, at det nye børnesyn udbredes til samtlige forvaltninger og får betydning for børn og unge på alle arenaer.
- Ved at anvende børn og unges udtalelser og fortællinger i deres reneste form sikrer kommunen sig, at de er tro mod børnenes og de unges ord.

I Roskilde Kommune har et kontinuerligt fokus på barnets perspektiv styrket de organisatoriske rammer for god børneinddragelse

Gennem et fireårigt forløb med Børns Vilkår oplevede Roskilde Kommune, at børnene og de unge fik en tydeligere stemme i deres sagsbehandling. Ved at lade børnenes perspektiv gennemsyre hele organisationen går rådgiverne nu gladere på arbejde, fordi de kan se, at deres faglighed gør en forskel.

Anbefaling: Etablering af organisatoriske rammer, der understøtter inddragelse af barnet eller den unge i egen sag.

Case: Organisatorisk fokus på barnets perspektiv.

Kommune: Roskilde Kommune.

Selvom Roskilde Kommune altid har været optaget af god sagsbehandling for børn og unge, havde kommunens rådgivere et ønske om at blive endnu bedre. Ønsket blev imødebet af kommunens politikere, der godkendte et forløb med fokus på god børneinddragelse. Gennem fire år med opbakning fra konsulenter fra Børns Vilkår oplevede både ledelse og rådgivere i kommunens afdeling for børn og unge, hvor stor forskel et kontinuerligt fokus på barnets perspektiv gør for reel inddragelse af børn og unge i egen sagsbehandling.

Forløbet begyndte med et todageskickoffarrangement med faglige oplæg for både ledere og rådgivere. Efterfølgende fik Roskilde Kommune tilknyttet to konsulenter, der understøttede det organisatoriske fokus på barnets perspektiv. Konsulenterne deltog både til ugentlige fagdrøftelser, gav videosparring på rådgivernes praksis og understøttede udviklingen af kommunens værktøjer til god børneinddragelse.

Særligt konsulenternes konstante fremhævelse af børnenes og de unges stemme i hverdagen har gjort en forskel for tankegangen i kommunen.

"Hvis vi syntes, at vi havde et godt materiale, så kunne de sige: "Ja, det er rigtig fint fra et voksents synspunkt, men hvad med børneblikket?" Så det med hele tiden at blive mindet om det og prikket til, det var meget givtigt."

(Tværgående koordinator, Roskilde Kommune)

Undervejs i forløbet har der været stort fokus på løbende at implementere principperne i hele organisationen i både strategiske initiativer og skrift-

Rådgivnings- og kompetenceforløb

Børns Vilkår tilbyder sammen med Social- og Boligstyrelsen i regi af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv et rådgivnings- og kompetenceudviklingsforløb til kommuner, der ønsker at styrke inddragelse af børn og unge i egen sagsbehandling. Forløbet er målrettet både ledelse og medarbejdere og har en varighed af 10-12 måneder. Forløbet bygger på projektet Bedre børneinddragelse, som Roskilde Kommune var en del af. Interesserede kommuner kan ansøge om et forløb, som løbende afholdes.

ligt materiale m.m. for at fremtidssikre læringen og den gode praksis. Rådgivernes sagstal er lavere, end før forløbet begyndte, og der prioriteres tid til inddragelsen af børn og unge og til kontinuerligt at udvikle og forbedre praksis både ledelsesmæssigt og for rådgiverne.

I dag kan Roskilde Kommune se en tydelig effekt af at fokusere på børnenes og de unges perspektiv i organisationens arbejde. Det faglige niveau er højnet, og kvaliteten i både børneinddragelsen og sagsbehandlingen er blevet styrket, fordi det nu er barnets perspektiv, der står forrest. Der foretages nu samtaler med børnene eller de unge i størstedelen af kommunens sager på myndighedsområdet, og det vigtigste for rådgiverne er at give børnene et trygt rum, hvor de kan tale om de ting, der er svære.

”Når man er glad for det, man gør, og synes, at man gør det godt, så smitter det af. Det giver en faglig stolthed og en større arbejdsglæde. Det smitter også af på den måde, man møder borgerne på.”

(Tværgående koordinator, Roskilde Kommune)

Efter forløbet med Børns Vilkår har Roskilde Kommune holdt fast i det store fokus på børnenes stemme i rådgivernes arbejde. Det kommer bl.a. til udtryk gennem et meget eksplicit børneperspektiv i organisationens skriftlige materiale og interne kultur. Desuden lægges der stor vægt på at prioritere tid til fortsat udvikling af og refleksion omkring kommunens praksis i sagsbehandlingen.

Kommunens ambitioner for den kommende tid er at blive endnu bedre til at inddrage børn og unge med funktionsnedsættelser samt at give børnene eller de unge en direkte stemme allerede i udviklingen af kommunens praksis.

Fokus på at bevare det fælles ståsted om god børneinddragelse

Efter forløbet med Børns Vilkår har Roskilde Kommune udviklet et undervisningsforløb til nye medarbejdere for at sikre, at alle medarbejdere har en fælles forståelse for og sprogbrug omkring god børneinddragelse. Undervisningsforløbet afholdes to gange om året af én dags varighed og tilpasses løbende ny viden på området. Det er også en måde at imødegå den udfordring, som udskiftning blandt rådgiverne kan udgøre.

Derudover understøttes den interne læring og opmærksomhed på barnets eller den unges perspektiv gennem bl.a. ugentlige fagmøder og fortsat video-sparring på rådgivernes praksis. Her tilskyndes nye og gamle medarbejdere til at lære af hinanden. Det er en kultur, som ledelsen understøtter aktivt, bl.a. gennem refleksionsspørgsmål inden hvert fagmøde, hvor alle deltagere skal byde ind med svar.

I Roskilde Kommune er de desuden meget opmærksomme på det fælles sprogbrug omkring børneinddragelsen, der efter forløbet bl.a. kommer til udtryk ved at tale om deltagelse frem for inddragelse af barnet.

”Vi vil hellere tale deltagelse end inddragelse. Du kan jo sagtens inddrage et barn ved at kalde det op til et møde, men vi er faktisk interesserede i, hvordan de aktivt deltager i den samtale.”

(Tværgående koordinator, Roskilde Kommune)

For at opnå ønsket om børn, der aktivt deltager, når de bliver inddraget i deres egen sag, benytter rådgiverne principperne i Kari Gamsts ”Den frie fortælling”. Her er rådgiverne aktivt lyttende og giver plads til, at barnet eller den unge kan fortælle frit om sin egen situation uden at blive afbrudt. Desuden bruger Roskilde Kommune en lang række metoder til inddragelse af barnet, heriblandt børnebrev og det fælles tredje i form af en samtalekuffert. Kommunen er også systematiske i forhold til at forberede barnet eller den unge før en samtale og følge op på samtalen efterfølgende.

Inspiration

- God børneinddragelse kræver ikke nødvendigvis mere tid til sagsbehandlingen, men at barnets stemme hele tiden er i fokus. Det kræver en organisation, der italesætter børnenes og de unges perspektiv konsekvent.
- Et fælles sprog omkring den gode børneinddragelse kan lette samarbejdet på tværs og understøtte, at nye medarbejdere nemmere kommer ind i kulturen.
- Det fælles sprog og et kontinuerligt fokus på barnets perspektiv kan understøttes af kommunens nedskrevne metoder, strategier og arbejds gange.

I Middelfart Kommune sikrer børnebrevet, at børn og unge bliver inviteret frem for indkaldt til samtale

Børne- og Familieafdelingen i Middelfart Kommune arbejder aktivt for at informere og inddrage børn og unge løbende. Ved hjælp af børnebrevet oplever børn og unge at blive inviteret til en samtale frem for indkaldt. Det giver bedre inddragelse, rammesætter samtalen og sikrer, at de løbende samtaler med børn og unge ikke føles som tvang.

Anbefaling: Tydelig ramme og løbende dialog med barnet eller den unge om inddragelse.

Case: Børnebrev.

Kommune: Middelfart Kommune.

Børne- og Familieafdelingen i Middelfart Kommune blev gennem et Task Force-forløb med Social- og Boligstyrelsen opmærksomme på, at den måde, de indkaldte til og afholdt samtaler med børn og unge, ikke levede op til det egentlige formål. Børnene og de unge var ikke informeret om samtalen og dens formål på forhånd, og samtalerne var ikke rammesat ordentligt. Det betød, at samtalerne hurtigt kom til at handle om en masse andre ting end de fokusområder, der var beskrevet i handleplanen. Herudover følte børnene og de unge sig ofte usikre ved samtalsstart, de forstod ikke samtalsformål og oplevede ikke at have indflydelse på samtalsindhold eller at blive inddraget i deres egen sag.

Derfor deltog Børne- og Familieafdelingen i et opkvalificerende forløb, hvor de arbejdede praksisnært med deres samtaler med børn og unge. Fokus i forløbet var at skabe klare og tydelige rammer for barnet og den unge i samtalen. Efterfølgende udviklede Børne- og Familieafdelingen børnebrevet, der tager højde for barnets og den unges alder og eventuelt særlige behov.

Børnebrevet er en invitation til en samtale og er skrevet til det enkelte barn eller den enkelte unge. Det beskriver samtalsformål og rammesætter samtalen for barnet. Børne- og Familieafdelingen oplever i dag langt mere positive samtaler, hvor børnene og de unge føler sig set, hørt og forstået. Herudover har forberedelsen og børnebrevet haft en positiv effekt på forældrene, som åbner mere op for, at rådgiverne må arbejde med at inddrage barnet.

"Jeg hilser på ham og siger: "Hej" og så hans navn. Og så stopper han op og kigger på mig og siger: "Vent lige lidt." Og så løber han tilbage i garderoben. Og så kommer han spændende tilbage igen, helt glad i øjnene. Han har taget børnebrevet med. Og så kigger han på mig og siger: "Jeg har taget min invitation med.""

(Rådgiver, Middelfart Kommune)

Børnebrev

Børnebrevet er et redskab til at invitere børn og unge, når de skal mødes med deres rådgiver.

Børnebrevet er skrevet til det enkelte barn, så det bliver personligt, og der tages højde for barnets alder og behov.

Hensigten med børnebrevet er at beskrive formålet med samtalen og sætte en ramme for, hvordan samtalen vil foregå. På denne måde forberedes barnet bedst muligt på samtalen med sin rådgiver.

Med børnebrevet bliver der skabt en klar ramme for, hvad forventningerne til samtalen er. Det resulterer i, at børnene og de unge i langt højere grad forstår samtalen og dens formål, og hvad der forventes af dem.

Det er med til at skabe en ro, hvor barnet eller den unge bliver mindre nervøs og stresset til samtalen.

"Jeg oplever i mange af de samtaler, jeg har, at det skaber en helt anden ro. Jeg kan huske, at da vi var i gang med de her børnebrev, der snakkede vi rigtig meget om stressede hjerner, og at det er stressende for et barn at tale med en fra kommunen. Uanset hvordan vi vender og drejer det, så vil det stresser noget oppe i barnets hjerne. Men jeg oplever, at vi får stressniveauet ned, når vi forbereder os og børnene så godt, som vi overhovedet kan."

(Rådgiver, Middelfart Kommune)

Børnebrevet som redskab til god børneinddragelse

Børnebrevet bliver sendt til barnet inden hver samtale. Det er vigtigt at afstemme med forældrene, hvorvidt barnet selv kan læse brevet eller skal støttes af en forælder. Børnebrevet er skrevet i et let tilgængeligt sprog, tilpasset det enkelte barns eller unges alder. Samtalens formål og ramme er tydeligt beskrevet i børnebrevet, bl.a. hvad samtalen skal handle om og længden på samtalen. Brevet beskriver, at det er barnet, der bestemmer samtaleforløbet, hvor den skal foregå, og hvem der skal deltage. Brevet beskriver desuden, at barnet meget gerne må stille spørgsmål undervejs, da det ikke kun skal være rådgiveren, der stiller spørgsmål. Herudover beskriver brevet, at barnet har ret til at medtage en bisidder til samtalen eller dele af samtalen.

Alt afhængigt af barnets eller den unges alder indeholder børnebrevet symboler, smileys og billeder. De samme symboler, smileys og billeder medtages til samtalen, da det er essentielt, at barnet er klar over, hvad der skal til at foregå. Her er et eksempel på symbolkort:

Timer App, så barnet visuelt kan se, hvor lang tid de skal tale sammen – barnet får lov til at trykke "start".

Pausesymbol, så barnet kan pause samtalen.

Stopsymbol, så barnet kan sige "stop".

Kilde: Middelfart Kommune

Herudover medtager rådgiveren også både papir og tuscher samt forskelligt fidget-legetøj (beroligende legetøj) afhængigt af barnets alder. Det giver mulighed for, at barnet kan sidde med noget i hænderne undervejs i samtalen, eller at rådgiveren og barnet kan tegne sammen. Ved samtaleafslutning bruger rådgiveren god tid på at forklare barnet, hvordan samtalen vil blive brugt fremadrettet. Rådgiveren kan eksempelvis tage billeder af en tegning og fortælle barnet, at tegningen gemmes og tages med ved næste opfølgende samtale.

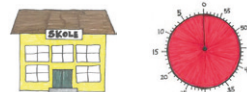
Hej X

Jeg hedder Majken. Jeg er socialrådgiver i Familieafdelingen, og mit arbejde er at tale med børn. Jeg har talt med din far og din skoleleder om, at du ikke har det så godt i skolen.

Derfor vil jeg gerne invitere dig til en samtale med mig. Til samtalen skal vi tale om, hvordan du har det i skolen og i din fritid, når du ikke er i skole. Det skal vi tale om, fordi jeg skal finde ud af, om der er noget, som Familieafdelingen kan gøre for at hjælpe dig eller gøre det bedre at være dig.

Vi skal tale sammen på din skole **torsdag den 1. juni 2023 kl. 13.00**. Vi skal tale sammen i højst en time.

Der vil komme en lærer eller sekretær fra skolen og hente dig i klassen, når vi skal tale sammen.

Til samtalen kan du have en voksen med, hvis du har lyst. Det kan for eksempel være en lærer eller en anden voksen på skolen, du godt kan lide.

Hvis du ikke har lyst til at have en voksen med, kan vi tale alene.

Hvis du får brug for en pause, kan du sige: "Jeg har brug for en pause".

Hvis du ikke har lyst til at tale mere, kan du sige: "stop".

Du må gerne stille mig spørgsmål undervejs, hvis der er noget, du gerne vil spørge om.

Jeg glæder mig til at møde dig.

Med venlig hilsen

Majken

Kilde: Middelfart Kommune

Rådgiverne i Middelfart Kommune fortæller, at den forberedelse, de lægger i at skrive børnebrevet og sætte rammen for samtalen, medfører langt mere målrettede og brugbare samtaler. Børnebrevene skaber bedre relationer til børnene og deres forældre og bidrager til sagens forløb fremadrettet.

Inspiration

- Børnebrevet sætter en ramme for samtalen med børn og unge både før, under og efter samtalen.
- Børnebrevet er både et redskab for rådgiveren og for barnet eller den unge, som med symboler giver mulighed for at tage samtalen i barnets eller den unges tempo.
- Børnebrevet skal skrives til det enkelte barn eller den enkelte unge og kan ikke følge en generel skabelon. Det skal være personligt og handle om det, der netop er vigtigt for barnet eller den unge og dennes sag.

I Aarhus Kommune sikrer et særskilt fokus på relationen barnets perspektiv i sagsbehandlingen

Gennem projektet Tættere på Familien har Aarhus Kommune arbejdet fokuseret med relationen mellem rådgiver og familier på børnehandicapområdet. Ved at afsætte tid alene til at skabe en god relation til familierne bliver børns og unges behov afdækket bedre, og de får den rigtige støtte og indsats fra start.

Anbefaling: Opbygning af en tillidsfuld relation mellem barn eller ung og rådgiver.

Case: Tættere på Familien.

Kommune: Aarhus Kommune.

Aarhus Kommune identificerede en række udfordringer i samarbejdet mellem kommunens rådgivere og de berørte familier på børnehandicapområdet, bl.a. førte manglende kontinuitet til utilfredshed og en lavere kvalitet i sagsbehandlingen, end kommunen ønskede.

Aarhus Kommune besluttede derfor at afprøve principperne i Sverigesmodellen på børnehandicapområdet – et område, hvor modellen ikke tidligere har været brugt. Det førte til projektet og arbejdsmetoden Tættere på Familien. Håbet var, at en tættere relation til familierne ville give en bedre forventningsafstemning og bedre løsninger for det enkelte barn og dermed en større tilfredshed med sagsbehandlingen i kommunen.

De rådgivere, som blev en del af Tættere på Familien, fik nedsat antallet af sager og blev opkvalificeret i bl.a. mindfulness for at få en større forståelse for den målgruppe, de arbejdede med. Rådgiverne skulle desuden arbejde med en række inddragelsesmetoder som bl.a. Signs of Safety, men kunne derudover frit tilpasse tilgangen til de enkelte familier. Fælles for alle rådgiverne var, at de skulle være meget mere tilgængelige for familier og have en hyppig kontakt med dem, samtidig med at den enkelte rådgiver løbende skulle udvikle sin praksis.

Aarhus Kommune oplevede flere fordele ved det fokuserede relationsarbejde. Ved at lade relationen være et formål i sig selv og følge hyppigt op på, hvordan det gik hos det enkelte barn og familie, oplevede rådgiverne bl.a., at deres telefoner meget sjældent ringede med akutte situationer, der skulle handles på. I samarbejdet med andre aktører omkring det enkelte barn kunne kommunen også se effekten af den tættere relation, hvor rådgiverne stod stærkt i forhold til afdækningen af barnets behov, og i sidste ende oplevede børnene og deres familier en bedre sagsbehandling.

Tættere på familien

Tættere på Familien inddrager principperne fra Sverigesmodellen på børnehandicapområdet.

Metoden indebærer, at rådgiveren skal arbejde tættere på den enkelte familie for at opnå en større forståelse for barnet og dets virkelighed.

Tættere på familien bygger på tre overordnede principper: 1) Et tilpasset sagstal, 2) Et kontinuerligt fokus på faglig sparring og 3) Egenpraksis for rådgiverne.

"Det er måske ikke den første gang, at rådgiveren møder et barn, der er afgørende. Det er der, hvor relationsopbygningen kommer ind. Vi kan nogle andre ting, jo længere vi når ind i en relation, og der er større tillid. Forandringerne sker ikke fra den ene dag til den anden. Det skal man også kunne være i."

(Udviklingskonsulent, Aarhus Kommune)

I 2020 blev der udgivet en følgeevaluering af pilotprojektet, der bl.a. viste, at familiernes oplevelse af samarbejdet var markant forbedret, og at sagsbehandlingstiden blev nedsat¹. Herudover opnåede kommunen en økonomisk besparelse i forhold til den traditionelle sagsbehandling, fordi barnets behov blev bedre afdækket, og det derfor fik den rigtige støtte.

Efter pilotprojektets afslutning er Tættere på Familien udbredt til endnu flere sager på børnehandicapområdet og ses nu som en egentlig investeringsmodel. Desuden er Aarhus Kommune i gang med at udbrede metoden til unge mellem 15 og 25 år i Tættere på de unge med fokus på at give en bedre overgang fra barn til voksen.

¹ IIsvard, S. & Høstrup, M. (2020): Tættere på Familien i Aarhus Kommune – Fra familiernes perspektiv. Metocedcentret.

Det er vigtigt at lære barnet at kende

I Aarhus Kommune har man i projektet Tættere på Familien indført principperne fra Sverigesmodellen. Det indebærer, at rådgiverne i indsatsen har et lavere antal sager, at der er en hyppig kontakt mellem rådgiver og familie, og at rådgiverne får faglig sparring og udvikling.

Fra begyndelsen af pilotprojektet fastsatte Aarhus Kommune et interval for, hvor ofte rådgiveren skulle følge op og være i kontakt med familierne. Samtidig skulle den enkelte rådgiver være nemmere at komme i kontakt med for familierne, bl.a. gennem en vagttelefon. Meget af kontakten mellem familie og rådgiver har et relationsopbyggende formål, og der er fokus på hjemmebesøg for at opleve barnet og familien i deres normale hverdag.

Nogle familier var skeptiske over for konceptet og kunne ikke se pointen med den hyppige kontakt. Her oplevede rådgiverne vigtigheden af at tilpasse arbejdet til den enkelte familie, og i takt med at relationen blev opbygget, opnåede disse familier den tilsigtede hyppighed.

Da Tættere på Familien er en metode på børnehandicapområdet, arbejder Aarhus Kommune ikke alene med at inddrage børnene i egen sag, men har også fokus på familien og inddrager derigennem barnets perspektiv. Hvordan det enkelte barn kan og skal inddrages, afgøres ud fra en individuel vurdering af barnets evner.

”Det er ikke sikkert, at barnet har forudsætninger til selv at sige, hvad barnet ønsker. Men om ikke andet så vil det, at man som rådgiver har set barnet, og barnet har set sin rådgiver, være med til, at man har en relation, og så kan det være, at barnet eventuelt på sigt vil kunne blive inddraget – eller i hvert fald kunne blive set, sådan så man har en konkret forståelse for, hvem det er, man arbejder med og for.”

(Rådgiver, Aarhus Kommune)

Inspiration

- Børn med funktionsnedsættelser kan inddrages mere i egen sagsbehandling, når rådgiveren har en god relation til barnet og kender barnets virkelighed.
- En tæt relation til barnet eller den unge kan hjælpe med at afdække behov og sikre de bedste løsninger for barnet og familien.
- Det kan spare tid og penge at fokusere på det relationsopbyggende arbejde, selvom udbyttet ikke nødvendigvis er tydeligt med det samme.

I Herlev Kommune har samtaleværktøjet Talking Mats styrket børn og unges mulighed for at udtrykke sig

I Herlev Kommune har samtaleredskabet Talking Mats udfyldt et tomrum og er blevet en forudsætning for at få planlagt og gennemført gode samtaler med børn og unge. Gennem brug af Talking Mats oplever rådgiverne for første gang, at de kan inddrage børn og unge med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser på deres egne præmisser.

Anbefaling: Tilpasning af kommunikationsformer til det enkelte barn.

Case: Talking Mats.

Kommune: Herlev Kommune.

Herlev Kommune oplevede en række udfordringer og barrierer i forhold til at inddrage børn og unge med funktionsnedsættelser i egen sag. Først og fremmest ønskede forældre til børn eller unge med funktionsnedsættelser ofte ikke at få flere fagprofessionelle ind i deres barns liv. Samtaler med børnene eller de unge blev set som en belastningsfaktor for barnet eller den unge og blev derfor fravalgt. Kvaliteten af de samtaler, som blev gennemført, var ofte varierende, da barnet eller den unge ikke kunne indgå i samtalen under de gældende præmisser. Flere af børnene eller de unge oplevede ikke at kunne leve op til forventningerne, og samtalen blev derfor en dårlig oplevelse for både barn og rådgiver.

Efter interne drøftelser og opkvalificering af medarbejdere indførte Herlev Kommune metoden Talking Mats for at imødegå udfordringerne. Med metoden har rådgiverne fået en indgang og et værktøj, hvor de kan inddrage barnet eller den unge på deres egne præmisser. Ved at forberede forældrene og fortælle dem om metoden og tilgangen oplever rådgiverne i dag en langt højere grad af villighed fra forældrene til at lade barnet eller den unge indgå i en samtale. Herudover har Talking Mats øget kvaliteten af samtaler med børnene væsentligt, så samtalerne både bliver en god oplevelse for børnene og bidrager til rådgiverens viden om og forståelse for barnets eller den unges perspektiver, ønsker og behov.

"Men jeg oplever, at nu hvor vi faktisk kan præsentere en konkret metode og en kommunikationsform, der er målrettet deres barns særlige behov, er jeg endnu ikke blevet afvist af en forælder. [...] Talking Mats har udfyldt et tomrum, der har været med den målgruppe, jeg sidder med."

(Rådgiver i Specialrådgivningen for børn og unge med handicap, Herlev Kommune)

Talking Mats

Talking Mats er en struktureret samtalemetode, der kan støtte mennesker med komplekse kommunikationsbehov i at kommunikere meninger og erfaringer mere effektivt til og med deres omgivelser.

Metoden indeholder et samtaleværktøj i form af en fysisk samtalemåtte og tilhørende piktogrammer. Rådgiveren bruger værktøjet til at strukturere samtalen, og barnet eller den unge kan udtrykke sig ved hjælp af piktogrammerne.

Metoden tilpasses det enkelte barn eller den enkelte unge og muliggør uddybende spørgsmål og refleksion afhængigt af barnets eller den unges kognitive forudsætninger. Talking Mats kan således både anvendes ved samtaler med børn og unge med svære handicaps samt med børn og unge inden for normalområdet. Ifølge Herlev Kommune har brugen af Talking Mats været afgørende for at få indblik i de mest udsatte børns og unges perspektiver.

"Jeg tror, at den helt store effekt kommer af, at vi tilpasser os det enkelte barn mere, end at det enkelte barn skal tilpasse sig os. Det har været en vigtig læring og har bidraget utrolig meget til kvaliteten af børnesamtalerne."

(Souschef i Specialrådgivningen for børn og unge med handicap, Herlev Kommune)

Det kræver både tid og ressourcer at implementere og anvende Talking Mats. Herlev Kommune har gjort brug af intern kompetenceudvikling, ligesom rådgiverne har delt viden og erfaringer om metoden på kompetenceudviklingsdage og på fælles faglige møder.

Barnet og den unge kan lade samtalemåtten tale for sig

Talking Mats er et samtaleværktøj, der består af en fysisk samtalemåtte med tilhørende piktogrammer. Piktogrammerne indeholder billeder af relevante samtalematerier, som på forhånd er udvalgt af rådgiveren for at strukturere samtalen. De vil ligeledes indeholde en form for vurderingsskala, fx smileys, samt illustrere forskellige emner eller områder, fx hjemme, i skolen, hos plejefamilien m.v. Ved samtalen sidder rådgiveren og barnet eller den unge på samme side af bordet med blikket rettet mod samtalemåtten. Her vil rådgiveren spørge barnet eller den unge ind til en række områder, hvor barnet eller den unge kan besvare spørgsmålet ved at placere billedet på måtten og dermed lade måtten tale for sig. Talking Mats udgør således et fælles tredje ved samtalen og sikrer, at barnet eller den unge ikke behøver at have øjenkontakt eller tale med rådgiveren.

Herlev Kommune lægger vægt på, at Talking Mats ikke kan stå alene. Kommunen har oplevet en særlig god effekt af samtaleværktøjet, fordi de ligeledes har indført en fast proces før, under og efter samtalen med barnet. Udover at forberede og fortælle forældrene om metoden og formålet med samtalen med barnet eller den unge bruger Herlev Kommune et børnebrev, der er målrettet barnet eller den unge.

Børnebrevet er skrevet i et let tilgængeligt sprog og indeholder både et billede af rådgiveren og samtalemåtten fra Talking Mats. Herudover indeholder børnebrevet en beskrivelse af samtalen, hvor og hvornår den vil foregå, hvad den skal

handle om m.v. Rådgiverne benytter sig ofte af værktøjet "De 10 H'er" i udarbejdelsen af børnebrevet. "De 10 H'er" er et redskab, der kan være med til at tydeliggøre indhold, krav og forventninger i en given situation, og som fungerer særlig godt til børn og unge med autisme og ADHD. Brevet sendes til barnet eller den unge på forhånd og medbringes ligeledes ved samtalen.

Herudover forbereder rådgiveren sig forud for samtalen ved at udvalge og forberede spørgsmål og piktogrammer, som skal medbringes til samtalen.

Samtalen forløber som beskrevet i børnebrevet. Det betyder eksempelvis, at rådgiveren aldrig går over tid, men sætter en time af og forklarer barnet, præcist hvornår samtalen slutter. Samtalerne kan afsluttes før tid, hvis barnet eller den unge ikke har overskud til flere spørgsmål. Som afslutning på samtalen spørger rådgiveren, om piktogrammerne ligger fast, eller om der er sket ændringer, hvorefter der tages et billede af samtalemåtten. Billedet vil indgå i sagen og kan anvendes fremadrettet ved de næste samtaler med barnet eller den unge.

Kilde: Herlev Kommune

Inspiration

- Talking Mats er et godt værktøj til at inddrage børn og unge med funktionsnedsættelser.
- Talking Mats kan hjælpe med at strukturere samtalen og give børn og unge et redskab at udtrykke sig igennem.
- Samtaleværktøjet kan bruges til at strukturere sagsbehandlingen både før, under og efter samtalen med barnet eller den unge. Dette sker ved at forberede barnet eller den unge på samtalen inden samt tage billeder af måtten efterfølgende, som kan indgå i sagen fremadrettet.

I Favrskov Kommune oplever børn og unge i højere grad at blive set, hørt og forstået gennem inddragende netværksmøder

I Favrskov Kommune har rådgiverne arbejdet målrettet med at afdække og inddrage netværket omkring børn og unge. Gennem brug af det inddragende netværksmøde har kommunen formået at øge børnenes og de unges oplevelse af at blive set, hørt og forstået. Netværksmøderne har desuden styrket relationen og samarbejdet mellem rådgiver, familie og barn eller ung.

Anbefaling: Involvering af forældre og netværk i afdækningen af barnets perspektiv.

Case: Det inddragende netværksmøde.

Kommune: Favrskov Kommune.

Rådgiverne i Familierådgivningen i Favrskov Kommune har tidligere arbejdet med at inddrage netværket omkring børn og unge i udsatte positioner. Rådgiverne stødte dog ofte panden mod en mur, når forældrene enten ikke mente, at barnet eller den unge havde yderligere relevant netværk at inddrage eller ikke ville belemre deres netværk. Det inddragede netværk omkring barnet eller den unge bestod derfor oftest udelukkende af den nærmeste familie, og rådgiverne mistede potentiel vigtig viden om barnet eller den unge i andre sammenhænge og relationer. Gennem introduktion og opkvalificering i det inddragende netværksmøde har rådgiverne fået ny viden om, hvem et netværk kan bestå af, redskaber til at motivere og udfordre forældrene samt metoder til at afdække netværket.

Kommunen har ikke tidligere inddraget barnet eller den unge i netværksmøder, fordi rådgiverne betragtede møderne som en "voksenting". I dag inddrages børn og unge altid i netværksmøder, medmindre børnene eller de unge ikke ønsker det.

"Men vi har ikke haft en tradition for at have alle børn med ved netværksmøderne. Der har vi i de fleste tilfælde haft den holdning, at hvis vi skal snakke om "voksenting", skal barnet ikke være med. Men i denne her tilgang er udgangspunktet, at børnene ved godt, hvad der foregår. Og det, at de er med omkring bordet, gør, at de forstår hele deres sag bedre. Og de føler sig netop inddraget, fordi de får deres stemme hørt under det her møde."

(Afdelingsleder i Familierådgivningen, Favrskov Kommune)

Det inddragende netværksmøde

Det inddragende netværksmøde er en metode, som kan medvirke til en god dialog og et konstruktivt samarbejde med barn og familie.

Både barnets eller den unges professionelle og personlige netværk deltager i mødet, og det er barnet eller den unge selv, der udpeger, hvem der skal deltage. Barnet eller den unge vil som udgangspunkt altid deltage i det inddragende netværksmøde.

Det inddragende netværksmøde afholdes af en ekstern mødeleder og har tre faser: 1) Beskrivelse af den aktuelle situation, 2) Ønsker til fremtidig situation, 3) Aftaler fremadrettet.

Det inddragende netværksmøde er en metode, som understøtter en god dialog og et konstruktivt samarbejde mellem fagprofessionelle, netværk og barnet eller den unge. Særligt centralt for netværksmødet er, at barnets eller den unges personlige og professionelle netværk er udpeget af barnet selv, samt at barnet altid deltager i netværksmødet. Herudover vil mødet blive ledt af en ekstern mødeleder, og barnets rådgiver vil dermed indgå på lige fod med de øvrige i netværket.

Familierådgivningens medarbejdere og ledere deltog alle på et praksiskursus om det inddragende netværksmøde. Medarbejderne fik både konkrete værktøjer til at afdække barnets eller den unges netværk og specifikke metoder til at tale med barnet og opdyrke et netværk. Desuden fik de systematiske metoder til at afholde et inddragende netværksmøde. Favrskov Kommune har også arbejdet for at udbrede en kollektiv bevidsthed, der skal anerkende, at børn har ret til at blive hørt, og deres perspektiver og meninger er vigtige og værdifulde i deres egen ret.

Inspiration

Gennem det inddragende netværksmøde har kommunen oplevet en positiv effekt på børns og unges motivation for at deltage i møder med kommunen. Det inddragende netværksmøde har styrket barnets eller den unges forståelse af egen sag samt oplevelsen af at blive inddraget og taget alvorligt. Metoden har også medført, at rådgiverne kender børnene, de unge og deres familier bedre end tidligere. Rådgiverne mødes oftere med børnene eller de unge og deres familier, hvilket har skabt en tættere samarbejdsrelation, der bidrager med vigtige oplysninger om barnet eller den unge.

Det inddragende netværksmøde har også givet gode resultater i forhold til netværksanbringelser og aflastning i netværket. Her har det inddragende netværksmøde fungeret som en kommunikationskanal, hvor der er afdækket relevant støtte til barnet eller den unge.

Inddragelsen foregår på barnets eller den unges præmis

I Favrskov Kommune begynder arbejdsprocessen omkring det inddragende netværksmøde med en samtale med barnets forældre, hvor de giver samtykke til at invitere det udvidede netværk med til et møde. Herefter afholdes der en samtale med barnet eller den unge, hvor netværket bliver afdækket. Det er essentielt, at det er barnet eller den unge, som udpeger de personer, der skal deltage på det endelige møde. Rådgiveren sender en invitation ud til det udvalgte netværk med en brochure med dagsorden, generel information om netværksmødet, hvad de kan forvente, deres rolle og formålet med mødet.

Barnets eller den unges rådgiver deltager på netværksmødet på samme vilkår som barnets eller den unges netværk. Mødet ledes af en mødeleder, der er ansvarlig for at styre mødet, og som ikke kender barnet, den unge eller sagen i forvejen. Netværksmødet har tre faser og indledes med *en beskrivende del* med fokus på den aktuelle situation. Herefter følger en *reflekterende del* med fokus på ønsker til den fremtidige situation og endelig en *aftaledel*, hvor der træffes aftaler om, hvem der gør hvad fremadrettet. Netværksmødet vil omhandle afdækningen af mulige løsninger og indsatser, der alle afspejler barnets eller den unges og netværkets ønsker for fremtiden. Det er vigtigt, at alle deltagerne systematisk kommer til orde løbende, så der sikres et godt og inddragende møde.

"Det er vigtigt, at det er de ord, der bliver sagt, der bliver skrevet. Den, der er mødeleder, skal også hele tiden være opmærksom på at vende tilbage til barnet eller den unge og sige: "Nu blev der sagt det her, er der noget, du vil uddybe omkring det, eller hvordan ser du på det, eller forstod du godt det?""

(Teamleder, Modtagelsen, Familierådgivningen, Favrskov Kommune)

Det er desuden væsentligt, at netværksmødet foregår med barnets eller den unges trivsel i fokus. I praksis betyder det, at mødet og lokalet, som mødet afholdes i, tilpasses barnets alder og deltagelsesniveau. Favrskov Kommune har bl.a. eksperimenteret med, at barnet får lov til at spille eller lege undervejs til mødet, hvis det har brug for det, eller at barnet eller den unge deltager via en skærm, hvis det er mere trygt.

- Det inddragende netværksmøde øger børns og unges oplevelse af at blive inddraget i og forstå egen sag. Samtidig kan det inddragende netværksmøde øge barnets eller den unges motivation for at deltage i møder med kommunen.
- Barnets eller den unges netværk kan være meget større, end de tror. En grundig afdækning af netværket inden det inddragende netværksmøde understøtter, at barnets perspektiv bliver repræsenteret bedst muligt.
- Pointer fra det inddragende netværksmøde nedskrives ordret, så både netværk og barnet eller den unge føler sig hørt og inddraget.

I Svendborg Kommune skal øget inddragelse af børn og forældre sikre det rette anbringelsessted til børn og unge

Svendborg Kommune arbejder frem mod 2024 på at styrke matchet mellem barn og anbringelsessted. Gennem arbejdet sikres en systematisk inddragelse af børn og forældre både før, under og efter en anbringelse. Formålet er, at børn og unge, der anbringes uden for hjemmet, i højere grad oplever stabilitet og tryghed.

Anbefaling: Inddragelse af barnets eller den unges perspektiver i beslutninger og iværksættelse af passende tiltag.

Case: Styrket match af barn og anbringelsessted.

Kommune: Svendborg Kommune.

Svendborg Kommune blev i 2022 en del af Social- og Boligstyrelsens projekt Styrket match af barn og anbringelsessted, der løber til udgangen af 2024. Baggrunden for deltagelsen i projektet var et ønske om at blive endnu bedre og mere systematiske i forhold til at inddrage børn og forældre i anbringelses-sager.

Fagkoordinatoren fra Familieafdelingen fortæller, at matchningsprocessen mellem et barn og et anbringelsessted tidligere hang sammen med den enkelte rådgivers kendskab til tilbuddene i kommunen. Matchet blev dermed mere tilfældigt og hang i mindre grad sammen med det enkelte barns ønsker og behov. Herudover havde Svendborg Kommune et stort ønske om at styrke børnenes kendskab til og forståelse for deres sag og historie for herigen-nem at klæde dem på til at udtrykke deres perspektiver og ønsker og tage ejerskab over eget liv.

Målet med modellen for et styrket match er at sikre flere stabile og trygge anbringelser samt færre sammenbrud i anbringelserne. Et sammenbrud henviser til ikkeplanlagte skift i anbringelsen, hvilket ofte sker på baggrund af en mangelfuld matchningsproces. Styrket match sigter mod, at forældre og børn oplever valget af anbringelsessted som en samarbejdsproces, hvor deres ønsker og behov tages alvorligt. Den systematiske inddragelse af barnet betyder ydermere, at der altid afholdes en indledende forventningsafstemningssamtale med fokus på barnets forventninger til anbringelsesstedet. Herudover arrangeres et besøg på anbringelsesstedet, og rådgiveren holder afslutningsvist en forberedelsessamtale med barnet. Her lægges der vægt på, at rådgiveren forbereder barnet på, hvad der skal ske og hvorfor, samt taler med barnet om dets bekymringer og eventuelle spørgsmål.

"Det var godt lige at se stedet inden. Jeg snakkede med nogle af dem, der var her. Medarbejderne og så noget. Og lederen. Og så kiggede vi rundt om stedet. (...) Det er et godt sted. Der er gode voksne, som lytter. Og så er der gode sportsting udenfor, og så er der et godt fjernsyn. Og så har vi en Playstation 5."

(Ung, 14 år, om besøg på opholdssted)

Styrket match af barn og anbringelsessted

Styrket match er et projekt under Social- og Boligstyrelsen i samarbejde med fire kommuner. Projektet kører fra 2021 til 2024. Formålet med projektet er at udvikle en model, som understøtter kommuner i deres arbejde med at finde det rette anbringelsessted til det konkrete barn. Samtidig er inddragelse af såvel barn som forældre centrale elementer i modellen. Modellen er målrettet alle anbringelsesformer og skal kunne rumme alle børn og unge.

Fagkoordinatoren i Familieafdelingen fortæller, at arbejdet med Styrket match først og fremmest har forbedret kommunens samarbejde med familierne. Kommunen er begyndt at klæde børn og forældre bedre på til forløbet, hvilke har forbedret samarbejdet med forældrene væsentligt og bidraget til mere vellykkede forløb. Herudover har rådgiverne fået et langt bedre kendskab til de enkelte børn, deres behov og ønsker. Det har bl.a. betydet, at de i højere grad tænker barnets behov og ønsker ind i alle dele af matchningsprocessen.

"Først og fremmest er vi blevet meget mere opmærksomme på, hvordan vi kan understøtte, at børn og forældre føler, at det er en proces, hvor vi kan samarbejde, frem for at de oplever os som en myndighed, der kommer ind i deres liv og træffer afgørelser uden deres perspektiver."

(Fagkoordinator i Familieafdelingen, Svendborg Kommune)

Styrket inddragelse og øget gennemsigtighed

Modellen bag Styrket match tager udgangspunkt i to værdimæssige afsæt: at *hvert barn er unikt* samt *åbenhed og gennemsigtighed*. Det første afsæt henviser til, at alle børn er forskellige, at det rette anbringelsessted vil variere alt efter det enkelte barn, samt at børn er eksperter i eget liv og altid bør inddrages i matchningsprocessen. Det andet afsæt henviser til kommunens åbenhed i forhold til afgørelser og beslutninger over for anbringelsesstedet, samt særligt i dialogen med barnet og forældrene.

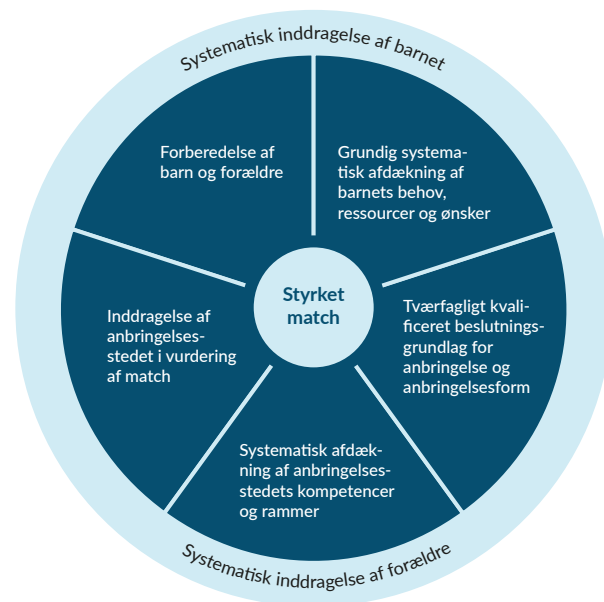
Modellen bygger ydermere på syv kerneelementer, som beskriver fokusområder i kommunens arbejde for at sikre det gode match mellem barn og anbringelsessted. Mens de fem første elementer beskriver fokusområderne før et match, er kerneelementerne omkring inddragelse af forældre og inddragelse af barnet tværgående og gennemgribende for hele processen.

Som en del af projektet og arbejdet med at understøtte inddragelse af barnet, er Svendborg Kommune for nylig begyndt at anvende barnets bog. Kommunen har tidligere en række erfaringer med anbragte børn og unge, som efterspørger gennemsigtighed, viden om deres historie og baggrunden for tidligere afgørelser. Gennem brugen af barnets bog vil alle børn få deres egen bog inden en anbringelse, og bogen vil senere følge dem og sikre, at netop deres historie nedskrives.

Bogen er individuel, og indholdet i bogen er op til det enkelte barn eller den enkelte unge. Afhængigt af barnets alder vil deres rådgiver og øvrige fagprofessionelle understøtte og hjælpe barnet med at skrive i og sætte minder i bogen. Herudover opfordres forældre og anbringelsessted til at hjælpe barnet med at udfylde bogen. Bøgernes indhold vil derfor være vidt forskellige og individuelle, men vigtigst af alt vil de kunne give barnet en styrke i at kende til og selv bidrage til at skabe deres historie.

"Det handler om, at vi skal blive bedre til at klæde børnene på, så de har mulighed for at blive aktører i deres eget liv og deres sag. Og der synes jeg, at den her barnets bog er et rigtig godt redskab."

(Specialkonsulent i Familieafdelingen, Svendborg Kommune)

Kilde: Social- og Boligstyrelsen

barnets bog bidrager til børnenes og de unges forståelse og indblik i egen historie samt baggrunden og årsagerne til de valg og afgørelser, som har haft betydning. Herudover understøtter bogen børnene og de unge i at anvende deres rettigheder og udtrykke deres perspektiver.

"Jeg har sådan en billedbog. (...) Der er masser af billeder om, hvad jeg har lavet og sådan. Det er en god ting at have den bog. Altså, den hjælper mig ikke med så meget. Men jeg er bare rigtig glad for, at jeg har bogen."

(Ung, 14 år)

Inspiration

- Når inddragelsen af barnet og forældre sker systematisk gennem hele matchningsprocessen omkring en anbringelse, forbedres samarbejdet mellem kommune og familie, og forløbene bliver mere vellykkede.
- Rådgivere, der arbejder med Styrket match, oplever, at de i langt højere grad kender det enkelte barn eller den unge og deres ønsker og behov. Det bidrager til, at barnets eller den unges perspektiver løbende inddrages og vægtes i hele matchningsprocessen og får afgørende betydning for anbringelsen.
- Værktøjet barnets bog styrker gennemsigtighed og åbenhed i anbringelsessager og sikrer, at barnet eller den unge kender deres historie, forstår baggrunden for kommunens afgørelser samt kan udtrykke egne perspektiver og behov.

Find mere viden her

På Social- og Boligstyrelsens hjemmeside eller på social.dk kan I finde uddybning og eksempler på nogle af de redskaber og metoder, som beskrives i kataloget.

Derudover kan I for eksempel finde inspiration i følgende materiale:

Praksiseksempel fra Aalborg Kommune

Hart, R. (1992): *Children's Participation: From Tokenism to citizenship*. Firenze, UNICEF International Child Development Centre.

Hart, R. (1997): *Children's Participation: the theory and practice of involving young citizens in community development and environmental care*. London, Earthscan Publications Ltd.

Lundy, L. (2007): "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*. Vol. 33(6), side: 927-942.

Praksiseksempel fra Roskilde Kommune

Gamst, Kari T. (2011): *Professionelle Barnesamtaler – å ta barn på alvor*. Universitetsforlaget, Oslo.

Praksiseksempel fra Middelfart Kommune

I kan finde inspiration til børnebrev i denne publikation:

Socialstyrelsen (2022): *Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag – Et inspirationsmateriale*.

Praksiseksempel fra Aarhus Kommune

Høstrup, M., Laugsen A.S., Poulsen, O. (2022): *Tættere på familien. Fra pilotprojekt til drift*. Metodecentret.

Pedersen, H. S. & Kloppenborg H. S. (2017): *Slutevaluering af Herning Kommunes Sverigesprogram*. KORA.

Praksiseksempel fra Herlev Kommune

Murphy, J. & Cameron, L. (2013): *Talking Mats: A Resource to Enhance Communication*. Stirling: Department of Psychology, University of Stirling.

Praksiseksempel fra Favrskov Kommune

Aalborg Kommune (2013): *Projekt Netværksinddragelse: Evalueringsopsamling: Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen 2012-2013*. Aalborg: Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen, Aalborg Kommune.

Praksiseksempel fra Svendborg Kommune

Socialstyrelsen (2021): *Vidensnotat. Styrket match af barn og anbringelsessted*.

Socialstyrelsen (2021): *Model for styrket match af barn og anbringelsessted*.

KL

Dansk Socialrådgiverforening
faglig handlekraft

SOCIALPÆDAGOGERNE

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

PARTNERSKAB OM

BØRNENE FØRST